

Rekenkamer Amsterdam

Amsterdam meet en weet weinig over reorganisaties

De gemeente Amsterdam reorganiseert vaak. Volgens telling van de rekenkamer 115 keer sinds 2008. Soms grote reorganisaties, soms kleine. Vrijwel elke dienst van de gemeente is één of meer keer gereorganiseerd. Daarbij staat de gemeente aan de vooravond van een nieuwe grote reorganisatie. Er is echter onvoldoende transparantie en regie bij reorganisaties. De gemeente weet zelf niet hoeveel reorganisaties er gaande zijn en bewaakt niet of reorganisaties passen binnen andere (gemeentebrede) ontwikkelingen. Afgeronde reorganisaties worden zelden geëvalueerd. Opgedane kennis en ervaring worden zo onvoldoende veiliggesteld voor de ambtelijke organisatie. Kosten van ambtenaren die hun baan verliezen worden beperkt, maar hadden lager kunnen zijn. Dit schrijft de rekenkamer in het rapport *Reorganiseren in Amsterdam. Doelmatigheid van de gemeentelijke organisatieontwikkeling*.

Voorafgaand aan dit onderzoek heeft de rekenkamer verkend hoe vaak reorganisaties voorkomen binnen de gemeentelijke organisatie. Hiervoor zijn 31 centraal stedelijke diensten en bedrijven benaderd. Uit de verkenning bleek dat sinds 2008 er 115 unieke reorganisaties zijn geweest. In 17 gevallen werden deze reorganisaties als groot en ingrijpend gekenmerkt.

Onvoldoende transparantie en regie bij reorganisaties

De gemeente heeft nauwelijks zicht op het aantal reorganisaties dat binnen de ambtelijke organisatie speelt. Er wordt ook geen centrale regie gevoerd waarmee bewaakt wordt dat reorganisaties niet met elkaar overlappen, strijdig zijn met gemeentebrede ontwikkelingen of de veranderkracht en bestuurbaarheid van de gemeentelijke organisatie te zwaar belasten. Hierdoor is onvoldoende geborgd dat ingezette reorganisaties ook daadwerkelijk bijdragen aan een doelmatige organisatieontwikkeling.

Afgeronde reorganisaties worden nauwelijks geëvalueerd

Evalueren is van belang om inzicht te krijgen in de knelpunten, successen en resultaten van reorganisaties. In de praktijk vinden evaluaties echter nauwelijks plaats. Van de 75 afgeronde reorganisaties zijn er maar 9 geëvalueerd. Als er wordt geëvalueerd, gebeurt dit vaak informeel zonder dat hier iets van wordt vastgelegd. Een dergelijke werkwijze is voor een organisatie met de omvang van de gemeente Amsterdam niet passend. Er wordt zo onvoldoende geborgd dat geleerde lessen en opgedane ervaring voor de gemeentelijke organisatie behouden blijven.

Kosten van ambtenaren die hun baan verliezen zijn beperkt, maar hadden lager kunnen zijn

Sinds 2010 hebben ongeveer 500 ambtenaren bij reorganisaties hun baan verloren. Deze ambtenaren hebben allemaal recht op loondoorbetaling tijdens een bemiddelingsperiode van twee jaar en kunnen vervolgens aanspraak maken op WW en aanvullende regelingen afhankelijk van hun arbeidsverleden. Tot op heden slaagt een groot deel van deze ambtenaren erin een nieuwe baan te vinden. De kosten voor de gemeente nemen hierdoor af van, bij benadering, € 126,5 miljoen tot € 62,5 miljoen. De kosten hadden nog ongeveer € 6 miljoen lager kunnen zijn als er strakker was gestuurd op de maximale bemiddelingsperiode. Deze wordt regelmatig overschreden. Ook ontbreekt het momenteel aan sanctiebeleid om ambtenaren die gebruik maken van de na-wettelijke uitkering aan te sporen om te solliciteren naar nieuwe functies. Tot slot kan de gemeente besparen door beter te sturen op de inzet van boventallige ambtenaren bij tijdelijke werkzaamheden. Hiervoor ontbreekt momenteel bruikbare informatie.